

Son Şahidlerden Ali Yılmaz

Isparta Tugay Camii temel atma merasiminde yaşananları anlatıyor

Eski baskı Tarihçe-i Hayat'ta da bulunan resimde Isparta Tugay Camii temel atma töreninde daire içine aldığım genç Ali Yılmaz'dır. O zaman Isparta İmam Hatip Okulu'nda okuyan Ali Yılmaz Hoca 1967-68 öğretim yılından beri İzmit'te öğretmenlik görevinde bulunmuş ve şu an emekli olarak yine iman, Kur'ân hizmetlerinde hayatına devam etmektedir. İzmit Yeni Asya büromuzda gerçekleştirdiğimiz röportajında şunları anlattı.

Sizi tanıyabilir miyiz?

1936 yılında, Isparta merkez köylerinden Deregümü Köyünde doğmuşum. 1948'de ilkokulu bitirdim. O yıllarda Kur'ân kursları yasaktı bildiğiniz gibi. 1946 yılındaki seçimlerde Halk Partisi kaybettiği halde, kazanmış gibi gösterildi. Fakat Hasan Saka'nın istifası üzerine Türk Tarihi ve İslâm Kavimleri Tarihi profesörü olan Şemsettin Günaltay başbakan olduktan sonra, Kur'ân kursları ve 8 aylık imam-hatip yetiştirme kursları açılmaya başlamıştı. Bu kurslara ortaokul mezunlarını alıyorlardı. (Şemsettin Günaltay Demokrat Parti iktidarına kadar başbakanlığını sürdürmüştür.) Memlekette imam kalmamıştı o yıllarda. Ezanlar Türkçe okunuyordu, bütün millet gökten nur yağacak diye beklediği bir dönemde, ilkokuldan sonra Isparta merkezde 1948 yılında hafızlığa başladım. Orada hocamız Nurettin Kutlu Savaş vardı. Hafızlığa başladık, 1, 2, 3 derken biz hafızlığa devam ediyorduk.

1950 seçimleri yapıldı. Demokrat Parti iktidara büyük bir çoğunlukla geldi. 1951-52 yılından itibaren Türkiye genelinde 7 adet İmam Hatip Okulundan biri olan Isparta İmam Hatip Okulu da açıldı. Biz de Kur'ân kursu hocamız Nurettin Kutlu Savaş'ın teşviki ile başladık okumaya. Bir sene daha devam etseydim, hafız olacaktım. Bu okullar ilk açıldığında orta kısmı 4 yıl, lise kısmı 3 yıl olmak üzere 7 yıl idi. Lise muâdili ve yedek subay hakkı verilmişti.

O zaman Millî Eğitim Bakanı Tevfik İleri idi. Kökten temiz bir aileden gelen bir insandı. 1958-59 öğretim yılında mezun oldum. Yüksek İslâm Enstitüleri de açılmıştı aynı dönemde. İslâm Enstitülerini açan bakan yine Tevfik İleri'ydi.

1950'den sonra işler, yani memleketin görüntüsü değişmeye başladı. Hani derler ya, iki türlü alacakaranlık vardır. Biri sabah vaktindeki alacakaranlık, biri de akşama doğru olan alacakaranlık. Birincisinde karanlıktan sonra aydınlık gelir, diğerinde ise daha koyu bir karanlık gelir. 1950'den önceki durum akşama doğru olan karanlığa benzetilebilir. Bunlar tabii ki dinî eğitim yönünden yapılan bir kıyaslamadır.

Üstad ile ilk ne zaman görüşünüz?

1951 yılında İmam Hatip'e başladıktan sonra Isparta'ya devamlı gidip gelmelerimizde Üstad'ı görmeye başladık.

İlkokulda ve Kur'ân kursunda iken babalarımız bize devamlı Üstad'dan bahsederlerdi. "Bediüzzaman hapse girdi, Bediüzzaman Isparta'ya geldi, mahkemeye çıktı..." gibi devamlı bu haberleri duya duya büyüdük. O zamanlar küçüktük tabii. Benim şuurlu olarak Üstadı ve Risâleleri tanımam 1951 yılında olmuştur.

1951 yılından sonra 1960'a kadar 9 yıl devamlı Üstad ile görüşmelerimiz olmuştur. Görüşmemiz ve konuşmamız çok kolaydı. Bir arkadaşım vardı. Şu anda profesör olan Zekeriya Kitapçı. İmam hatipte hem sınıf, hem de sıra arkadaşlığı yaptık. Çok güzel yazı yazardı. Osmanlıca yazı kabiliyeti vardı. Bunun için devamlı ağabeylerle görüşürdük onun vasıtasıyla. Özellikle Hüsrev Ağabeyin tevafuklu Kur'ân'ı yazarken devamlı teşrik-i mesaisi olurdu. Âyetlerin tanziminde, tertibinde onlara yardım ederdi. İşte bu arkadaşın sayesinde istediğimiz zaman gider, ziyaret ederdik Üstad'ı. Bizim dışımızdaki insanlar kolay görüşemezlerdi. Devamlı tarassut ve gözetim altında ve hasta olduğu için.

Üstad ile özel bir hatıranız oldu mu?

Dediğim gibi, devamlı görüşürdük ve duâsını talep ederdik. O da bize duâ ederdi. Dışarıda gezmeye arabayla şoförü olan Ceylan Çalışkan'la çıktığında ben köye gidip gelirken (bizim köy merkeze çok yakın olduğundan) dışarıda, kırlarda Üstad'la karşılaşırdık. Karşılaştığımızda bize el salları ve duâ ederdi. Bunun dışında, Cuma günleri Cuma namazına Isparta Merkez Ulu Camiine gelirdi. O zaman biz okuldan bütün öğrenciler sırayla küçük sınıflar önde, büyük sınıflar arkada olmak üzere bütün okul Cuma'ya giderdik. Orada da birçok kereler görmüş olduk.

Eski baskı Tarihçe-i Hayat kitabında bir temel atma merasim resmi var ve orada siz de varsınız. O günkü olayları anlatır mısınız?

Mezun olacağımız yılda, 1958 yılında son sınıftayız. Duyduk ki, okul müdürümüz Fevzi Özdemir Hocamızı Isparta Tugay Camiinin temel atma töreninde ilk harcı koymasına ve duâ etmesi için çağırmışlar. Hocamız da Üstad'a bağlı olan talebelerden olduğu için, "Üstad burada varken kesinlikle ben bu işi yapmam" diyor. O zamanki tümen komutanı Tümgeneral Zekai Okan Paşa (ki beş vakit namazında bir paşaydı) hiç tereddütsüz Üstad'ı dâvet ediyor. Bu temel atma töreni ve dâvet olayını duyunca "Bunu muhakkak görmeliyim. Bakalım askerlerin Üstad'ımıza davranışları nasıl olacak?" diye meraklan, son dersten sonra koşu koşu temel atma yerine gittim. Aşağı yukarı mesafe 5 km vardı. Kan ter içinde yetiştim. Temel atma yerine vardığımda konuşmalar yapılıyordu. Girişken bir yapım olduğu için hemen en önlere doğru girebildim. O resimde görüldüğü gibi hemen ön tarafa geçtim ve olayları gözlemeye başladım. Resimde Üstad'ın hemen solunda görünen kişi Zübeyir Ağabeydir. Zaten Üstad nereye gitse yâver-i has gibi daima yanındaydı. Zübeyir Ağabey gibi başka ağabeyler de daima yanında bulunurlardı: Bayram Yüksel, Tahiri Mutlu, Mustafa Sungur, v.s. Resimde görüldüğü gibi, sağımda iki sivil var, onlardan sonra Bayram Yüksel ve onun yanında da Üstad. Benim fotoğraf çekildiğinden haberim yok. Merakımdan en öne geçmişim olayları izliyorum. Cami ile ilgili konuşmalar oldu. Konuşmalar bitince Üstad'ın eline malayı verdiler ve "Buyurun" dediler.

Üstad Zübeyir Ağabeyle birlikte temele indiler. İlk harcı Üstad koydu. Merasim bitti ve dağıldık. Akabinde bildiğiniz gibi çok acı bir olay yaşandı. 27 Mayıs İhtilâli oldu. İhtilâlin akabinde bu tür subaylar, generaller emekliye sevk edildiler. İhtilâl'den 2 ay evvel de zaten Üstad vefat etmişti bildiğiniz gibi.

İhtilâl sırasında biz İstanbul'da Yüksek İslâm Enstitüsünde birinci sınıftaydık. Yine Zekeriya Kitapçı ile beraberiz. Hatırladığım kadarıyla, 1960 yılı Mart ayının 10-20 arasıydı zannederim, Üstad İstanbul'a geldi. Fazla durmadan Ankara'ya geçti. Ankara'ya geçmesinin sebebi, hükümeti ikaz etmektir. Çünkü o sıralarda artık hükümete karşı gösteriler başlamıştı. Ankara'ya geldiğinde o zamanki İçişleri Bakanı Namık Gedik, Üstad'ın Ankara'ya girmesine izin vermiyor. O da mecburen Urfa'ya doğru yola çıkıyor. 23 Mart'ta da Üstad'ın vefat haberi geliyor. Üzüldük tabii. Hatırlarsanız İhtilâl'den sonra öğrenciler Namık Gedik'i pencereden attılar ve intihar süsü vermişlerdi.

1960 Temmuz ayının 11-12. günlerinde hemen bütün gazetelerde aynı başlıkla bir haber yayınlandı: "Bediüzzaman'ın cesedi Urfa'dan bir semt-i meçhule götürüldü." Bu olayın teferruatını birçok hatıralarda okumuşsunuzdur. Kardeşi Abdülmecid Ünlükul'un hatıralarında anlatıldığı gibi, Isparta'ya getiriliyor. "Selvi ağaçlarının olduğu yere gömdük" diyor.

2003 yılında Isparta'da bir vesileyle bulunduğumda, hastane bahçesinden ilerlere bakarken, Abdülmecid Ünlükul'un

hatıraları aklıma geldi. Ona göre baktığımda Isparta Mezarlığını tarif ettiğini anladım. Ama biz biliyoruz ki Üstad kabrinin bilinmesini istememiş, "Birkaç kişiden başkası bilmeyecek" diye vasiyeti var. Onun için daha önce hiç merak etmemiştim. Fakat hastane bahçesinden bakarken kardeşinin tarifi ile benzerlik kurunca meraktan bir gidip bakayım dedim. Mezarlık duvarı etrafında gezerken iki çeşme dikkatimi çekti. İkisi de akıyor. Ankara plâkalı bir araba var. Nur yüzlü bir zât ile yanında her halde oğlu olacak bir kişi var. Merak ettim, yanlarına gittim, selâm verdim; "Hayrola bey amca, sebep-i ziyaretiniz nedir?" dedim. "Üstad'ı ziyarete geldik" dedi. "Allah Allah, Üstad'ın kabri bilinmiyor ki. Ben buralıyım, ben bile bilmiyorum" dedim. "Olur mu evlâdım, bak iki çeşme var, işte bunların yanındaki kabir Üstad'ın kabri" dedi.

Adamın dediği yerde üç kabir var. İki yandaki kabirler de kimin oldukları yazılı. Ortadaki isim yok. "İşte bu ortadaki kabir" dedi. Ben hâlâ ısrar ediyorum, kabrin bilinmediğini, o da o kabir olduğunda ısrar ediyordu. Adamın kim olduğunu bilmiyorum. Orada sormayı unuttum. Daha sonra ağabeylere sordum, "Evet doğru, orası" dediler. "Ancak" dediler "Burası bilinince, Üstad'ın naaşı tekrar taşındı (kesin olarak bilinmemekle beraber Barla veya Sav'a.)"

Hiç aklımda, hayalimde olmadığı halde böyle bir olay başımdan geçti işte.

Üstad'la ilgili başka hatıralarınız var mı?

Çok enteresan hadiseler var. Meselâ Vahşi Şaban Ağabeyle ilgili bir tane var. Zekeriya Kitapçı ile beraber Vahşi Şaban Ağabeyin köyüne gittik. O anlattı. Bizi misafir etti. İnönü'nün muhafız alayında görev yapmış. Neşeli bir ağabeyimizdi. Üstad ile bir konuşmaları esnasında, Üstad'a "Ben vahşi bir adamım" deyince, Üstad da "Sen vahşi olamazsın, esas ben vahşiyim" diyor.

Başka bir olay da şu; Üstad su almaya bir gün Vahşi Şaban'ı yolluyor. Biraz oyalandığı için geç kalıyor. (Üstad bu tür işlerde saat tutarmış.) "Keçeli, sen bu işi beceremeyeceksin, senden başkasına vereyim bu görevi" demiş. Bunları anlatmıştı bizlere.

Başka bir hatıra; bir gün ağabeylerle ders yapıp otururken, "Evlâtlarım, kardeşlerim beni kendi halime bırakın" diyor. Aradan 5-10 dakika geçiyor, tekrar ağabeylerin yanına geliyor. "Şimdi, on bir tane serçe kuşu pencerenin önüne dizildi, İnşallah hayırlı bir haber gelecek" diyor. O anda da on bir tane Nur Talebesi hapiste imiş. Üstad'ın konuşmasından kısa bir süre sonra kapı vuruluyor. O on bir kişinin serbest bırakıldığına dair bir telgraf geliyor. Bütün bu hatıraları biz ağabeylerden dinledik. Bizzat Üstad'tan değil. Çünkü ben gündüzleri okulda oluyor; geceleri eve, köye dönüyordum.

Üstad'ı ziyaretinizde sizi nasıl karşıladı?

O yıllarda bildiğiniz gibi, Üstad çok hasta ve rahatsızdı. Biz ziyaret için yanına gittiğimizde elini öperdik, fakat yüzüne hiç bakmazdık. (Yüzüne direkt bakılmasından rahatsız olduğunu biliyorduk.) Bize duâ ederdi. Bakışları çok keskindi.

Zübeyir Ağabeyin davranışları nasıldı?

Üstad'a en sadık, sadakatli, en bağlı, en çok seven biriydi, hiç yanından ayrılmazdı. Nerede görsem, hep yanında ve sağında dururdu. Yaveriydi adeta, sağ koluydu Üstad'ın.

Başka ağabeylerle teşrik-i mesainiz, sohbetiniz oldu mu?

Bayram Yüksel, Tahiri Mutlu, Zübeyir Gündüzalp, Ceylan Çalışkan gibi ağabeylerle konuştuğum olmuştur, fakat daha çok (Zekeriya Kitapçı ile birlikte olduğumuz için) Hüsrev Ağabeyin yanına gider, onun sohbetlerine katılırdık.

İzmit'e ne zaman geldiniz?

1963 yılında, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun olduktan sonra, Ankara İHL'ye depo tayinim çıktı. Orada 1 ay kaldıktan sonra, Balıkesir İHL'ye tayin oldum. 1965'e kadar burada görev yaptım. Bu okulda, bir şans olarak saydığım, Hasan Basri Çantay Hoca ile beraber çalıştım. Her hafta külliye dedikleri yerde sohbetlerine katılırdık. Üstad Bediüzzaman nasıl ki Doğuda savaşa katılmış, H. Basri Çantay da Ege bölgesinde savaflara katılmış. O günkü olayları

anlatırdı.

Hasan Basri Çantay'ın Üstad hakkındaki görüşleri nasıldı?

Üstad'ın Ankara'ya M. Kemal tarafından çağırılması olayından bahsedirdi. Olayların iç yüzünü bilen bir kişiydi. "Önce bizi el üstünde tuttular, sonra adeta bir kenara koydular ve yüzümüze bakmadılar" diyordu. H. Basri Çantay ile beraber aynı zamanda Şifa-ı Şerif² isimli kitabın incelemesinde de bulunduk.

1965 yılından 1967'ye kadar yedek subay olarak Ankara'da görev yaptım. Askerlik görevi bittikten sonra o sene yeni olarak açılan 21 yeni imam hatip lisesinden biri olan İzmit İHL'ye tayin edildim. 1997'ye kadar görevde bulundum ve emekli oldum.

Dipnotlar:

1- Konya, Isparta, Adana, Maraş, İstanbul, Kayseri ve Ankara.; 2- Şifâ-i Şerif, Endülüslü İslâm âlimi Kadı İyaz tarafından yaklaşık bin yıl önce (1304 yılında) kaleme alınmıştır. Hz. Peygamber'in şemâili, davranış örnekleri, olaylar karşısındaki tutumları ve belli başlı özelliklerini ele alan eser, alanın başucu kitapları arasında gösterilmekte. Kitabın başlıca özelliği ise hadisler, âyetler ve çeşitli sahih rivayetlerin ilgili konu başlığı altında (Hz. Peygamber'in vefakârlığı, zühdü, şecaati vb.) sınıflandırılarak belli bir bütünlüğe sahip olması.

Yeni Asya